

Η συμμορία του Τσέρνομπιλ

ΕΝΩ Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΡΝΟΥΣΕ τον καιρό του στα αμφιθέατρα, ο Λουκάς και οι συμπαίκτες του ένιωθαν όλο και περισσότερο στο πετσί τους ότι οι προπονητικές απαιτήσεις είχαν αυξηθεί. Όχι μόνο γιατί η ομάδα είχε καθιερωθεί πια στην Α΄ Εθνική και αυξήθηκαν οι υποχρεώσεις της, αλλά και γιατί είχαν αλλάξει διεθνώς οι συνθήκες. Η διπλή προπόνηση έγινε πλέον κανόνας για τις ομάδες της Α΄ Εθνικής, αν όχι κάθε μέρα, τουλάχιστον τρεις φορές την εβδομάδα. Ο Γιαλουρής, που ήταν οπαδός της μεσογειακής σχολής, ήθελε παίκτες που θα ήταν και καλοί κολυμβητές. Με τον ερχομό μάλιστα του Ντράσκο τον προηγούμενο χρόνο στην εθνική ομάδα πολλαπλασιάστηκαν τα επιχειρήματα που ενίσχυαν την προπονητική του θεωρία.

Από τα δύο χιλιόμετρα που περιλάμβανε κατά μέσο όρο η προπόνηση πέρασαν γρήγορα στα τέσσερα χιλιόμετρα καθημερινά, ιδίως κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου όταν η ομάδα δούλευε τη φυσική της κατάσταση. Τα επόμενα χρόνια μάλιστα τα τέσσερα χιλιόμετρα έγιναν σιγά

σιγά πέντε κι έξι. Δυστυχώς, το πόλο δεν ήταν σαν το ποδόσφαιρο, όπου το στάδιο της βασικής φυσικής κατάστασης γίνεται μία φορά το καλοκαίρι. Στο πόλο μία σεζόν είχε τρεις τέσσερις κύκλους φυσικής κατάστασης, όποτε υπήρχε κάποιο αγωνιστικό κενό. Αν δεν υπήρχε, το ανακάλυπτε ο Γιαλουρής. Το κομμάτι αυτό ήταν και το πιο κουραστικό και βαρετό κομμάτι της προετοιμασίας. Όπως τα Ο.Υ.Κ. είχαν τη διαβολοβδομάδα τους, έτσι και η ομάδα του Λουκά είχε τις δικές της διαβολοβδομάδες. Είναι και η φύση του αθλήματος τέτοια, που, αν το αφήσεις, σε αφήνει πολύ γρήγορα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν και κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου διαστήματα «φόρτισης των μπαταριών», όπως τους έλεγε χαρακτηριστικά ο Γιαλουρής. Και υπήρχαν διαφόρων ειδών «μπαταρίες» στην ομάδα: άλλες που φόρτιζαν γρήγορα κι άλλες που φόρτιζαν πιο αργά και με πολύ κόπο. Αναπόφευκτα υπήρχαν και κάποιες που από τις πολλές επαναφορτίσεις με τον καιρό χαλούσαν και πήγαιναν για... ανακύκλωση. Πάντως, όπως και στις πραγματικές μπαταρίες, όσο καλύτερες ήταν οι πρώτες φορτίσεις, τόσο μεγαλύτερη διάρκεια ζωής είχε η μπαταρία. Με άλλα λόγια, όσο καλύτερη κολυμβητική υποδομή είχε κάποιος από μικρός, τόσο πιο εύκολα άντεχε την κολυμβητική προπόνηση...

Γρήγορα ο Λουκάς κατάλαβε ότι υπάρχουν εκατομμύρια τρόποι για να του βγει το λάδι στην προπόνηση. Το μενού μπορούσε να περιλαμβάνει τετρακοσάρια, διακοσάρια, κατστάρια και πενηντάρια, καθώς και συνδυασμούς αυτών, ώστε να συμπληρωθούν τα τέσσερα πέντε χιλιόμετρα. Το «κυρίως πιάτο» ήταν τρία περίπου χιλιόμετρα και διαρκούσε μία με μιάμιση ώρα. Οι σφυγμοί έφταναν εύκολα τους εκατόν πενήντα με εκατόν εξήντα το λεπτό. Πάντως μέσα

στην ποικιλία των προπονητικών προγραμμάτων που τους έβγαζαν το λάδι υπήρχε κι ένα που τους έφτανε πραγματικά στα όριά τους. Γι' αυτό άλλωστε το αποκαλούσαν ομόφωνα «Το καταραμένο». Το καταραμένο δε διαρκούσε παραπάνω από μισή ώρα, αλλά ήταν σίγουρα από τις χειρότερες μισές ώρες στη ζωή του Λουκά. Τέσσερα σετ, καθένα από τα οποία περιλάμβανε τέσσερα κατοστάρια σπριντ. Μεταξύ των σετ υπήρχε διάλειμμα δύο λεπτών, ενώ στα κατοστάρια υπήρχε στοπ μόνο δέκα δευτερολέπτων, ίσα για να ακούσουν τον χρόνο τους και να πάρουν μια ανάσα. Κάτι τέτοιες στιγμές ο Λουκάς σκεφτόταν πόσο δίκιο είχε ο Αϊνστάιν όταν μιλούσε για τη σχετικότητα του χρόνου. Το ένα λεπτό της ξεκούρασης περνούσε αμέσως. Αντίθετα, το ένα λεπτό κολύμβησης του κατοσταριού δεν περνούσε με τίποτα.

«Πάμε το πρώτο!» έδινε το σύνθημα ο Γιαλουρής πατώντας το κουμπί στο μισητό χρονόμετρο του.

Ξεκινούσε το πρώτο σετ, το οποίο, επειδή ήταν ακόμα ξεκούραστοι, έβγαινε σχετικά εύκολα. Το δεύτερο κουτσά στραβά τελείωνε κι αυτό, αλλά σίγουρα με μεγαλύτερο ζόρι από το πρώτο. Μετά οι πιο αισιόδοξοι έλεγαν ότι αρχίζει η κατηφόρα, καθώς είχαν φτάσει στη μέση. Ποια κατηφόρα όμως, όταν το γαλακτικό οξύ άρχιζε να κάνει απειλητική την εμφάνισή του. Με πολύ μεγάλη δυσκολία τελείωνε το τρίτο σετ, οπότε ξεκινούσαν τα παρακάλια και τα τάματα να τους χαρίσει το τελευταίο γιατί δεν άντεχαν άλλο.

«Καλά...» τους έλεγε ο Γιαλουρής. «Ας το πάει όποιος μπορεί».

Αυτό το «όποιος μπορεί» ήταν που γρατζούνιζε το φιλότιμο του Λουκά και των υπολοίπων. Δείχνοντας χαρακτήρα, έσφιγγαν τα δόντια και ξεκινούσαν το τελευταίο σετ

δίνοντάς τα όλα. Κάθε μέτρο που κολυμπούσαν ήξεραν ότι τους έφερε κι ένα μέτρο πιο κοντά στο τέλος της δοκιμασίας τους. Τελείωναν το πρώτο κατοστάρι, έπαιρναν μια δυο ανάσες κι έφευγαν για το δεύτερο. Πάλι μια δυο ανάσες κι έφευγαν για το τρίτο, το οποίο για τον Λουκά ήταν και το δυσκολότερο, αυτό που δεν τελείωνε ποτέ. Στο τελευταίο ήταν ήδη «λιωμένοι», αλλά με την προοπτική ότι τελείωναν ο εγκέφαλος προσπαθούσε απεγνωσμένα να δώσει κουράγιο στα χέρια και τα πόδια. Στα τελευταία είκοσι μέτρα ο Λουκάς νόμιζε ότι χτυπιόταν στο ίδιο σημείο. Τερμάτιζαν το τελευταίο κατοστάρι κόκκινοι σαν τα μπαρμπούνια και με διακόσιους σφυγμούς έκαστος, ενώ το γαλακτικό οξύ ξεχειλίζει από τα αυτιά και τα ρουθούνια. Όμως μέσα τους ήταν ικανοποιημένοι.

Το κάναμε κι αυτό, σκέφτονταν κοιτάζοντας ο ένας τον άλλον σαν στρατιώτες που γύριζαν από μια δύσκολη αποστολή. Ο Λουκάς καταλάβαινε ότι, πριν μοιραστεί τη χαρά της νίκης με τους συμπαίκτες του, έπρεπε πρώτα να μοιραστεί με αυτούς την κούραση της προπόνησης. Η σχέση αυτή δυστυχώς δε χτίζεται πίνοντας καφεδάκι με κείνους στις καφετέριες, αλλά ιδρώνοντας μαζί τους στην προπόνηση. Το κοινό ξεθέωμα τους είχε ενώσει ακόμα πιο πολύ ως ομάδα. Είχε εμπιστοσύνη στους συμπαίκτες του γιατί ήξερε από πού είχαν περάσει. Από κει που είχε περάσει κι εκείνος.

Αυτό που φοβίζει όμως τους περισσότερους αθλητές δεν είναι η κούραση, αλλά η ρουτίνα. Όσο κι αν ήξεραν ότι ένα αναπόφευκτο κομμάτι της προετοιμασίας ήταν το να δουλέψουν αερόβιες ασκήσεις κάνοντας δέκα τετρακοσάρια ή είκοσι διακοσάρια σε μέτριο ρυθμό, αυτή η ώρα δεν περνούσε με τίποτα. Έβαζαν το κεφάλι κάτω λοιπόν και βου-

τούσαν στο νερό ρυθμίζοντας τον αυτόματο πιλότο. Για πολλούς το ταξίδι είχε και μουσική. Άνοιγαν το κασετοφωνάκι του εγκεφάλου, που είχε διάφορα τραγούδια στο ρεπερτόριό του, διάλεγαν ένα και ξεκινούσαν. Πολλές φορές μάλιστα έχαναν το μέτρημα στις στροφές που έκαναν για το τετρακοσάρι ή το διακοσάρι. Ο Λουκάς σκεφτόταν ότι τον κυνηγούσε η κατάρα του κολυμβητικού του παρελθόντος. Έβλεπε τα γνώριμά του πλακάκια στον πάτο της πισίνας να του βγάζουν κοροϊδευτικά τη γλώσσα λέγοντας:

«Δε θα ξεφύγεις από μας! Μέτρα μας, μέτρα μας...».

Το μεγάλο μυστικό σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι να ξέρεις γιατί το κάνεις και να βρίσκεις πάντα το κατάλληλο κίνητρο. Εκεί τον βοηθούσε το πρότυπό του, ο Φεστιάρτε. Πολλές φορές, όποτε κουραζόταν ή βαριόταν, σκεφτόταν ότι έχει δίπλα του τον Φεστιάρτε και κάνει προπόνηση με αυτόν. Ο φανταστικός συνοδοιπόρος του στην προπόνηση τον τραβούσε μαζί του. Κι αυτός τα ίδια θα περνάει στην προπόνηση, σκεφτόταν: κατοστάρια, διακοσάρια, λαχάνιασμα, διακόσιους σφυγμούς... Αν θέλω να του μοιάσω, πρέπει να τον ακολουθώ. Κι έτσι, εκτός από τους υπόλοιπους συμπαίχτες με τους οποίους συναγωνιζόταν, είχε άλλον έναν να κυνηγεί στο μυαλό του. Ή μάλλον όχι άλλον έναν, τον έναν και μοναδικό Μανουέλ Φεστιάρτε!

«Πόσα έχουμε κάνει;» ρωτούσε κάθε τόσο ο Γιαλουρής όταν τους έβλεπε να τερματίζουν σε κάποιο διακοσάρι. Το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο που χρησιμοποιούσε έδειχνε τουλάχιστον ότι συμπάσχει μαζί τους.

Τότε τα αγωνιώδη βλέμματα όλων έπεφταν στον άτυπα εξουσιοδοτημένο να απαντάει σε τέτοιες κρίσιμες ερωτήσεις, τον Τεό Ρολάντο. Ο Τεό ήταν ο μικρός της ομάδας. Προερχόταν κι αυτός από το κολύμπι και είχε αποκτήσει στα μά-

τια του Γιαλουρή τη φήμη του αδέκαστου μετρητή, θεωρώντας ότι, επειδή ακριβώς είχε ευκολία στο κολύμπι, δε θα τον ένοιαζε να γλιτώσει κάποια μέτρα.

Αν το βλέμμα είχε φωνή, θα ακουγόταν απ' όλους ένα «Οκτώ, πες οκτώ!».

«Επτά!» έλεγε μονολεκτικά και αποφασιστικά ο Τεό αποκαθιστώντας την αλήθεια και γκρεμίζοντας τα όνειρα των υπολοίπων ότι θα γλίτωναν κάποιο διακοσάρι.

Δεν του κρατούσαν κακία του Τεό, αλλά κάποιο μπινελικάκι μπορεί και να το έλεγαν στιγμιαία από μέσα τους.

Για να είσαι καλός παίκτης, έπρεπε να κολυμπάς καλά. Το καλό κολύμπι όμως δε σε κάνει αυτόματα και καλό παίκτη. Χρειάζονται και άλλα πράγματα. Η προπόνηση λοιπόν εκτός από κολύμπι περιλάμβανε και τεχνική με την μπάλα, πάσες, σουτ και ασκήσεις, καθώς και τακτική με διπλό, προπόνηση στον αιφνιδιασμό και στον παίκτη παραπάνω.

Υπήρχε όμως κι ένα είδος προπόνησης στο νερό που, παρότι γεγονός ότι δεν κολυμπούσαν ούτε μέτρο, τους έκανε να βλαστημούν την ώρα και τη στιγμή που διάλεξαν αυτό το άθλημα. Τα δυνατά πόδια είναι απαραίτητα για όλους τους παίκτες, και όχι μόνο για τους τερματοφύλακες. Αυτά είναι ουσιαστικά οι αφανείς πρωταγωνιστές, μιας και δεν εμφανίζονται ποτέ στις φωτογραφίες, όπως οι ώμοι, τα χέρια ή το στήθος, αλλά είναι εκείνα που κάνουν την περισσότερη δουλειά. Δουλεύουν για να σταθεί ο παίκτης στο νερό, για να πεταχτεί έξω από το νερό και για να κρατιέται στην επιφάνεια όταν πάνε να τον βουλιάξουν. Η κλασική άσκηση για να δυναμώσουν τα πόδια είναι να κρατούν οι παίκτες τα χέρια έξω από το νερό και να δουλεύουν όρθιοι μόνο με τα πόδια, κάνοντας το λεγόμενο «ποδήλατο». Αυτό δεν είναι και πολύ δύσκολο όταν το κάνει κάποιος για πέντε δευτερόλεπτα.

Όταν όμως πρέπει να γίνει για τριάντα δευτερόλεπτα ή επί ένα λεπτό, αυτό δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Αν τώρα προστεθεί και μια μπάλα του ενός κιλού ή μια πλαστική καρέκλα στα τεντωμένα χέρια, τότε οι παίκτες φλερτάρουν με τον πνιγμό.

Η προπόνηση όμως δε γινόταν μόνο μέσα στο νερό. Είχε και το ξηρό κομμάτι με την προπόνηση στο γυμναστήριο. Οι Έλληνες πολίστες γνώρισαν το γυμναστήριο στα μέσα της δεκαετίας του '80. Έως τότε προπονούνταν μόνο στην πισίνα. Η προπόνηση εκτός νερού με βάρη και λάστιχα βασικό σκοπό είχε να δυναμώσει συγκεκριμένες μυϊκές ομάδες για να τις προφυλάσσει από τους τραυματισμούς. Πέρα από τους συνηθισμένους κοιλιακούς και ραχιαίους το πρόγραμμα έδινε έμφαση στη μυϊκή ομάδα του στήθους, της πλάτης και των ώμων. Άλλωστε το ογδόντα τοις εκατό των τραυματισμών στους πολίστες δεν ήταν στο γόνατο ή στον αστράγαλο αλλά στον ώμο, κάτι το οποίο, δυστυχώς, θα διαπίστωνε γρήγορα και ο Λουκάς. Η προπόνηση στο γυμναστήριο είχε διάρκεια μίας περίπου ώρας και γινόταν τρεις τέσσερις φορές την εβδομάδα. Γι' αυτήν τη δουλειά μάλιστα η ομάδα είχε ειδικό γυμναστή, τον Στέφανο Παπαδοπούλη, που ήταν πρώην κολυμβητής. Εκτός από την ομάδα ο Στέφανος έκανε προγράμματα γυμναστικής και σε διάφορα γκρουπ μελών του ομίλου, τα οποία, κατά μια διαβολική σύμπτωση, απαρτίζονταν κατά ενενήντα πέντε τοις εκατό από γυναίκες που έτρεφαν βαθιά αγάπη για τη γυμναστική...

Η πισίνα της Βουλιαγμένης εκτός από την ομάδα φιλοξενούσε σε κάποια άκρη της και όσα μέλη του ομίλου ήθελαν να κάνουν τις απλωτές τους. Ένα από αυτά ήταν και ο Γιώργος Μαυροτάσος, παλιός παίκτης του μπάσκετ από

τη δεκαετία του '70 έως τα μέσα της δεκαετίας του '80. Ήταν βασικό μέλος της εθνικής ομάδας επί δέκα χρόνια. Είχε ανακηρυχθεί μάλιστα καλύτερος παίκτης στους Μεσογειακούς αγώνες του Σπλιτ το 1979, όταν κέρδισαν τη Γιουγκοσλαβία μέσα στο σπίτι της και πήραν το χρυσό μετάλλιο. Ο κύριος Μαυροτάσος έμενε στη Βούλα κι ερχόταν τρεις τέσσερις φορές την εβδομάδα, είτε πρωί είτε απόγευμα. Καλοντυμένος, γιατί άλλοτε πήγαινε και άλλοτε ερχόταν από την τράπεζα όπου εργαζόταν, κολυμπούσε μισή ώρα έως σαράντα πέντε λεπτά κι έφευγε. Είχε συμπαθήσει πολύ την ομάδα, γιατί, καθώς φαίνεται, του θύμιζε τα νιάτα του. Τα Σαββατοκύριακα, τότε που είχε χρόνο, έπιανε και την κουβέντα με τον Γιαλουρή. Με την καθημερινή επαφή είχε γνωριστεί και με τους παίκτες, τους οποίους ήξερε πια με τα μικρά τους ονόματα.

«Καλημέρα, Λουκά. Πώς πήγε σήμερα η προπόνηση;» του είπε μια μέρα καθώς χτενιζόταν στον καθρέφτη των αποδυτηρίων έτοιμος να φύγει.

«Λιώσαμε ως συνήθως, κύριε Γιώργο. Παίζουμε σε δύο εβδομάδες και τώρα φορτώνουμε μπαταρίες, πανάθεμά τες!» απάντησε ο Λουκάς.

Ο Μαυροτάσος άφησε το χτένισμα και κοίταξε τον Λουκά για να του εξομολογηθεί.

«Αχ, ρε Λουκά... Πώς θα ήθελα να γύριζα τον χρόνο πίσω και να γινόμουνά πάλι είκοσι! Πώς σας ζηλεύω! Αυτά, να ξέρεις, είναι τα καλύτερα χρόνια της ζωής σας!»

Ο Λουκάς τον κοίταξε απορημένος πάνω στην εξάντλησή του. Αν αυτά ήταν τα καλύτερα χρόνια της ζωής του, όπως έλεγε ο κύριος Μαυροτάσος, ποιος ξέρει τι τον περίμενε μετά...

* * *

Στα μέσα της δεκαετίας του '80 η Βουλιαγμένη είχε τη νεαρότερη ομάδα της Α' Εθνικής. Με μέσο όρο ηλικίας τα δεκαεννέα χρόνια ήταν οι «μπέμπηδες» του πρωταθλήματος. Από το 1981, όταν ανέβηκαν για πρώτη φορά στην Α' Εθνική, είχαν καταφέρει να εδραιώσουν τη θέση τους στην εξάδα του πρωταθλήματος.

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ήταν είκοσι δύο έως είκοσι τριών χρόνων, ενώ οι μικρότεροι δεκαεπτά με δεκαοκτώ. Όπως κάθε ομάδα, διέθετε λογιών λογιών φρούτα: είχε τους γρήγορους, όπως ο Ρουπάκης, τους σουτέρ, όπως ο Πρωτοπαπαδάκης, και τους δυνατούς, όπως ο Χρήστος Βήμου, ο μεγαλύτερος αδερφός του Κώστα. Ο Χρήστος ήταν ο φουνταριστός της ομάδας, ένας αγαθός γίγαντας. Μονίμως με ένα χαμόγελο ζωγραφισμένο στο πρόσωπο, ακόμα και όταν έκανε τα πιο δύσκολα πράγματα. Χωρίς να έχει πάει ποτέ του γυμναστήριο, είχε μια παροιμιώδη φυσική δύναμη. Δεν το χρειαζόταν άλλωστε, γιατί, όταν ήταν μικρός, είχε πέσει στη χύτρα, σαν τον Οβελίξ. Η χύτρα ήταν το μαγαζί του πατέρα του με τα ανταλλακτικά, όπου από μικρός κουβαλούσε σασμάν, μηχανές και άλλα εξαρτήματα. Έπειτα από αυτά η μπάλα ήταν για κείνον πούπουλο και οι αντίπαλοι φτερά. Τα έβγαζε πέρα με όλους τους αντιπάλους εκτός από έναν: το γράμμα «ρ», το οποίο, το διαολεμένο, υπήρχε σχεδόν σε όλες τις προτάσεις του.

«Λουκά, τι ώρα έχουμε πγοπόνηση;» ρωτούσε, καθώς ήταν και ξεχασιάρης.

«Έξι και τέταρτο πρέπει να είμαστε στο νερό!»

«Έξι και τέταρτο στο νερό; Καλά, πες στον Γιαλουγή ότι θα καθυστερήσω λίγο, γιατί έρχεται φογτίο από Γεγμανία».

Πώς τις διάλεγε τις λέξεις έτσι που να έχουν πάντα «ρ» μέσα; Σαν να ήθελε να το ξορκίσει!

Από μια ομάδα δεν μπορεί να λείπουν οι γκρινιάρηδες και οι λουφαδόροι. Ο Στάθης Μανούσης και ο Μίλτος Χάντζος ήταν δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις. Ο Στάθης μπορούσε να γκρινιαίξει για οτιδήποτε. Ακόμα και τότε που είχαν πάρει το Πρωτάθλημα νέων στα Γιόσια και ήταν όλοι χαρούμενοι και ενθουσιασμένοι, ο Στάθης είπε μετά την απονομή:

«Μμμ..., μικρότερο κύπελλο άραγε δε βρήκανε να μας δώσουνε;».

Ο Μίλτος από την άλλη είχε τη μεγαλύτερη συχουριά που μπορεί να έχει άνθρωπος. Το ρεκόρ του ήταν πέντε φορές σε μία προπόνηση. Και κατά διαβολική σύμπτωση τον έπιανε πριν από τα δύσκολα σετ.

«Κύριε Γιάννη, να πάω στην τουαλέτα;»

«Πάλι; Πριν από λίγο δεν πήγες;»

«Και τι να κάνω αφού μου έρχεται; Να τα κάνω στην πισίνα;»

Κι ενώ το άγριο βλέμμα των συμπαικτών του τον κατακεραύνωνε, ο Μίλτος έβγαινε και πήγαινε τρέχοντας στην τουαλέτα. Έλειπε για κανένα τέταρτο κι έπειτα επέστρεφε ξανά στην προπόνηση. Άξιο ιατρικής διερεύνησης είναι το γεγονός ότι η συχουριά αυτή εξαφανιζόταν όταν η προπόνηση περιλάμβανε σουτ ή έπαιζαν διπλό. Ο Μίλτος πάντως είχε καλό σουτ και ήταν αρκετά χρήσιμος στο παιχνίδι, τουλάχιστον όσο είχε δυνάμεις. Γι' αυτό και ο Γιαλουρής έκανε τα στραβά μάτια στις κουτοπονηριές του.

Ο Λουκάς και οι συμπαίκτες του εκτός από τις πολλές ώρες που περνούσαν μέσα στο νερό έκαναν παρέα κι έξω από το νερό, ιδιαίτερα τα καλοκαίρια. Δεν ταίριαζαν βέβαια όλοι με όλους. Αυτό άλλωστε θα ήταν αδύνατον. Άλλοι ήταν πιο εξωστρεφείς, άλλοι πιο εσωστρεφείς. Άλλοι είχαν κορίτσι, άλλοι όχι. Σε άλλους άρεσαν περισσότερο τα

ξενύχτια, σε άλλους λιγότερο. Ήταν και η ηλικία τέτοια, που οι μικρότεροι ήθελαν να το παίξουν μεγάλοι και οι μεγάλοι να το παίξουν μεγαλύτεροι. Και την εποχή εκείνη δεν υπήρχε μεγαλύτερο «πιστοποιητικό» ενηλικίωσης από το τσιγάρο. Ο Λουκάς είχε ξεκινήσει το τσιγάρο στα δώδεκα. Επίσης στα δώδεκα το έκοψε μαχαίρι. Η μητέρα του, η Ελένη, ήταν καπνίστρια. Φανατική καπνίστρια. Μάλιστα κάπνιζε και τα τσιγάρα που αναλογούσαν στον άντρα της, τον Λεωνίδα, ο οποίος δεν το έβαλε ποτέ στο στόμα του. Η Ελένη κάπνιζε τουλάχιστον δύο πακέτα «22 Αντινικότ» τη μέρα. Χωρίς τσιγάρο την έβλεπες μόνο όταν κοιμόταν, αλλά ο Λουκάς υποπτευόταν πως, αν κρυφοκοίταζε στα όνειρά της, θα την έπιανε με ένα τσιγάρο στο στόμα.

Όταν λοιπόν ο Λουκάς ήταν δώδεκα χρόνων και πήγαινε γυμνάσιο, η μητέρα του του είπε:

«Έλα να δοκιμάσεις ένα τσιγάρο από μένα, έτσι ώστε να σου φύγει η περιέργεια και να μη με προλάβουνε οι συμμαθητές σου. Αηδία είναι, θα δεις, αλλά μπροστά στους συμμαθητές σου δε θα το ομολογήσεις. Σε μένα όμως θα το πεις. Το κακό είναι ότι εγώ την έχω συνηθίσει πια αυτή την αηδία. Πρόσεχε μην πάθεις κι εσύ το ίδιο!».

Του άναψε ένα τσιγάρο και του το έδωσε να πάρει μια ρουφηξιά.

«Μπλιαχ, γκουχ γκουχ» έκανε ο Λουκάς βήχοντας γιατί πνίγηκε, προς μεγάλη ευχαρίστηση της μητέρας του.

«Πώς μπορείς και το βάζεις στο στόμα σου αυτό το πράγμα;» τη ρώτησε αηδιασμένος, ενώ συγχρόνως ανοιγόκλεινε το στόμα του και η γλώσσα του μπαινόβγαινε για να φύγει η γεύση παντόφλας που του είχε αφήσει η μία και μόνη ρουφηξιά.

Από τότε ο Λουκάς ένωθε μια αποστροφή για το τσι-

γάρο. Το θεωρούσε ένα ύπουλο τέχνασμα των ισχυρών του κόσμου προκειμένου να λύσουν το πρόβλημα του υπερπληθυσμού στη γη. Και τα θύματα, οι καπνιστές, έπεφταν σιγά σιγά στην παγίδα και δεν το καταλάβαιναν. Σκεφτόταν πώς διάολο μια τόσο ανθυγιεινή και αντιοικονομική συνήθεια, που εκτός των άλλων βρομούσε και απαίσια, μπορεί να είναι ένδειξη μαγκιάς. Εκτός αν ο μάγκας της υπόθεσης είναι ο καπνοβιομήχανος και ο διαφημιστής. Αν το κάπνισμα είναι κακό για έναν άνθρωπο, είναι σε πολλαπλάσιο βαθμό βλαβερό για έναν αθλητή, που χρειάζεται και την τελευταία κυψελίδα του πνεύμονά του την ώρα της προσπάθειας. Παρ' όλα αυτά, αρκετοί ήταν οι συμπαίκτες του Λουκά που έπεφταν στη λούμπα του τσιγάρου. Όπως έλεγαν, δυο τρία τσιγάρα δεν έβλαπταν, κι εξάλλου, όποτε ήθελαν, το έκοβαν. Αυτό αποδεικνυόταν στην πράξη τόσο εύκολο, όσο το να σταματήσει ο καπετάνιος τη φουρτούνα. Οι περισσότεροι όμως τελικά πήραν την απόφαση να το κόψουν αργότερα. Συγκεκριμένα στα σαράντα πέντε τους, βγαίνοντας από την πόρτα του καρδιολόγου.

Άκαπνος και ο Φίλιππος, είχε ενσωματωθεί κι αυτός στην παρέα του Λουκά από την ομάδα. Είχε γίνει με το σπαθί του επίτιμο μέλος, μιας και ήταν από τους τακτικότερους θεατές τους στα παιχνίδια. Και οι θεατές εκείνη την εποχή δεν ήταν πολλοί. Μάλλον μετρημένοι στα δάχτυλα. Στην αρχή ήταν «ο φίλος του Λουκά», μετά όμως απέκτησε δική του υπόσταση κι έγινε «ο Φίλιππος». Στην ομάδα μάλιστα υπήρχε κι ένας... πολυτεχνίτης, ο Παρασκευάς Γεωργίου, που ήταν στο τμήμα των Πολιτικών Μηχανικών, και με τον Φίλιππο κάθε τόσο έλεγαν τα πολυτεχνικά τους νέα: πότε αρχίζει η εξεταστική, πόσα μαθήματα πέρασε, πόσα του μένουν και άλλα τέτοια. Ο Παρασκευάς τελείωσε στα

έξι χρόνια το Πολυτεχνείο παίζοντας παράλληλα πόλο. Μετά το πόλο πέρασε στις πολυκατοικίες πιάνοντας δουλειά σε τεχνική εταιρεία, για να προσληφθεί αργότερα στην πολεοδομία. Πόλο, Πολυτεχνείο, πολιτικός μηχανικός, πολυκατοικίες, πολεοδομία..., θαρρείς και τίποτα δεν ακουμπούσε τη ζωή του αν δεν είχε αυτό το πρόθημα «πολ-». Ο Φίλιππος βεβαιώθηκε γι' αυτό μερικά χρόνια αργότερα, όταν παρέλαβε ένα προσκλητήριο γάμου «... μεταξύ των τέκνων μας, Παρασκευά και Πολυξένης». Δε θα παραξενευόταν καθόλου αν ο Παρασκευάς αποκτούσε τέσσερα παιδιά...

* * *

«Λουκά, με ποιον παίζετε το Σάββατο;» ρώτησε ο Φίλιππος τον φίλο του ένα απριλιάτικο απόγευμα. Άρχιζαν οι δεκαπενθήμερες διακοπές του Πάσχα, και, ελλείψει μαθημάτων, ήταν μια καλή ευκαιρία να παρακολουθήσει κανένας αγώνα του Λουκά.

«Γιατί; Θα έρθεις;» ρώτησε ο Λουκάς αντί να του απαντήσει.

«Ναι, έτσι έλεγα...»

«Άσε, μην έρθεις. Παίζουμε με τον Εθνικό στο Παπαστράτειο» είπε ο Λουκάς, θεωρώντας ότι δεν άξιζε να έρθει ο φίλος του σ' ένα παιχνίδι που ήταν χαμένο.

«Καλά, δεν πειράζει. Ποτέ δεν ξέρεις. Καμιά φορά γίνονται και θαύματα!» επέμεινε ο Φίλιππος.

Κι εκείνο το Σάββατο έγινε το θαύμα. Η ομάδα των «μπέμπηδων» έκανε την πρώτη της καθοριστική νίκη στην Α' Εθνική, κερδίζοντας τον σχεδόν ισόβιο πρωταθλητή Εθνικό 9-8, με γκολ του Χρήστου Βήμου ακριβώς στο τελευταίο δευτερόλεπτο! Το αποτέλεσμα ήταν τέτοια έκπληξη, σαν

να κέρδιζε στο ποδόσφαιρο η Ελλάδα τη Βραζιλία μέσα στο Μαρακανά. Ο Λουκάς θυμήθηκε ότι με τον ίδιο τρόπο είχαν χάσει το πρώτο τους Παιδικό πρωτάθλημα. Αυτήν τη φορά όμως ήταν με τη μεριά των νικητών...

Μετά την επιτυχία τους οι παίκτες της Βουλιαγμένης έσπευσαν την επόμενη μέρα να μοιραστούν το πριμ της νίκης, δηλαδή ένα γεύμα στο εστιατόριο του ομίλου, προφορά της διοίκησης.

«Φαντάσου ότι πγιν από πέντε χγόνια χάσαμε με 23-0 από τον Εθνικό στο πγώτο μας πγωτάθλημα!» έλεγε και ξανάλεγε ο ήρωας της βραδιάς, ο Χρήστος Βήμου, με τη χαρακτηριστική του «γαλλική» προφορά.

«Ποιος να το έλεγε τότε ότι έπειτα από πέντε χρόνια θα τον κερδίζαμε!» απάντησε ο Διονύσης Πρωτοπαπαδάκης. «Τελικά εκείνο το 23-0 μού φαίνεται πως μας έκανε καλό. Μας πείσωσε!»

«Μάλλον σας επηρέασε η ακτινοβολία από το Τσέρνομπιλ και παίζατε με μυαλό αυτήν τη φορά» είπε μισοαστεία μισοσοβαρά ο Γιαλουρής, παραπέμποντας στο ατύχημα με τον πυρηνικό αντιδραστήρα που είχε γίνει στην Ουκρανία μία μέρα πριν από το παιχνίδι. Μπορεί και να είχε δίκιο.

«Γιάννη, η ραδιενέργεια επηρεάζει και την όραση;» ρώτησε ο Λουκάς τον Γιαλουρή, και όλο το τραπέζι γύρισε και τον κοίταξε με απορία.

«Όχι, δε νομίζω. Γιατί;» απάντησε ρωτώντας συγχρότως ο Γιαλουρής.

«Γιατί όλο το τελευταίο επτάλεπτο έπαιζα με έναν φακό, κι όμως... έβλεπα κανονικά!»

Ο Λουκάς στα δεκαοκτώ του χρόνια άρχισε πλέον να βλέπει τα πράγματα στη ζωή του πιο ξεκάθαρα. Όχι ότι του ήρθε καμιά επιφοίτηση, απλώς άρχισε να φοράει φακούς

επαφής. Από την πρώτη γυμνασίου φορούσε γυαλιά, επειδή είχε ενάμιση βαθμό μυωπίας. Η μυωπία του ανέβηκε, και στα δεκαοκτώ του είχε φτάσει στους τρεις βαθμούς. Τότε αποφάσισε να πάρει φακούς επαφής για να τους φοράει και στην πισίνα, καθώς η δυσκολία στο παιχνίδι ήταν πλέον ολοφάνερη. Στο φως της μέρας δεν είχε πρόβλημα να ξεχωρίζει τα άσπρα από τα μπλε σκουφάκια, αν και τις φυσιογνωμίες τις έβλεπε θολά. Όταν όμως σουρούπωνε ή ο φωτισμός του κολυμβητηρίου δεν ήταν καλός, τότε τα πράγματα περιπλέκονταν. Οι σκιές που κολυμπούσαν γύρω του ήταν συμπαίχτες ή αντίπαλοι; Ποιος είχε την μπάλα; Αυτός στην άλλη μεριά της πισίνας που ήταν ξεμαρκάριστος ήταν δικός του ή αντίπαλος; Για να θέσει λοιπόν ένα τέλος σ' αυτά τα βασανιστικά ερωτήματα, αποφάσισε να φορέσει φακούς επαφής και στο νερό. Καμιά φορά μάλιστα μπορεί να έχανε τον έναν φακό κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Αλλά εκείνος συνέχιζε ακάθεκτος, αν και μονόφθαλμος. Κάτι έβλεπε όμως, όπως αποδείχθηκε στο παιχνίδι με τον Εθνικό. Έκλεινε το «ορφανό» μάτι κάθε τόσο και εστίαζε. Όσοι τον έβλεπαν θα νόμιζαν ότι είχε κάποιο τικ ή ότι φλέρταρε με τον αντίπαλο τερματοφύλακα. Σε κάποια παιχνίδια τού είχαν φύγει και οι δύο φακοί, πράγμα που τον έκανε να συνειδητοποιήσει πόσο δύσκολο είναι να είσαι τυφλοπόντικας. Ο «τυφλός σαμουράι» ζητούσε τότε αναγκαστικά αλλαγή, για να πάει να βάλει το αναπληρωματικό ζευγάρι φακών που είχε πάντα μέσα στην τσάντα του. Αν μπορούσε να την ξεχωρίσει ανάμεσα στις άλλες...

«Λουκά, να παίζεις μόνο με τον έναν φακό από δω και στο εξής. Δε μου έχεις ξανακάνει τόσο καλές πάσες όπως στο τελευταίο επτάλεπτο» του είπε ο Βήμου γελώντας δυνατά με το αστείο του.

Ο Λουκάς, καθώς και πολλοί συμπαίχτες του στο τραπέζι δε γέλασαν. Αντίθετα, έμειναν κατάπληκτοι να κοιτάζουν τον Χρήστο με το στόμα ανοιχτό. Ήταν αληθινό αυτό που άκουσαν ή τους γελούσαν τα αυτιά τους; Είπε ο Χρήστος ολόκληρη πρόταση χωρίς να έχει ούτε ένα «ρ» μέσα; Μήπως τελικά αυτή η ραδιενέργεια είχε όντως θαυματουργές ιδιότητες;

Πάντως για τον Λουκά το Τσέρνομπιλ δε θα ήταν το μόνο μέρος της πάλαι ποτέ Σοβιετικής Ένωσης που θα απέφυγε να επισκεφθεί...